

زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر؛

ارتقای ارزش اطلاعات

✍ دکتر غلامرضا سلیمانی امیری، مینا ابوحمزه

مقدمه

زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر^۱، موضوعی نوپدید است؛ اما با توجه به جذابیت آن نزد دانشگاهیان و اعضای حرفه حسابداری، در سالهای اخیر بسیار مورد توجه قرار گرفته است. در این مقاله، پس از معرفی زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر که ایکس بی آر ال نامیده می شود، به بررسی مزایای به کارگیری این زبان گزارشگری نوین پرداخته می شود.

تعریف

سازمان بین المللی ایکس بی آر ال (XBRL International)، زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر را چارچوبی مبتنی بر زبان نشانه گذاری توسعه پذیر^۲ تعریف کرده که به منظور ایجاد، تبادل و تحلیل اطلاعات گزارشهای مالی شامل صورتهای مالی سالانه و فصلی، اطلاعات عمومی و برنامه حسابرسی، در معرض استفاده زنجیره تأمین اطلاعات کسب و کار بین المللی قرار می گیرد (Hoffman, 2006).

زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر را می توان استاندارد جهانی برای تبادل اطلاعات کسب و کار دانست که امکان درک و پردازش اطلاعات به وسیله رایانه ها را فراهم می کند. در واقع، این زبان یکی از شاخه های زبان ایکس ام ال است که برای گزارشگری

زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر، مراجعی هستند که مفاهیم مختلف یک حوزه خاص را از جهت‌های گوناگون تعریف کرده و اطلاعات لازم را درباره آنها فراهم می‌کنند. سند مصداق زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر نیز گزارش مشخصی از کسب‌وکار است که با شکل و قالب خاصی منتشر شده و در واقع، با مقداردهی به دانشنامه ایجاد می‌شود. دانشنامه زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر، بیان‌کننده مفاهیمی است که در سند مصداق از آن استفاده شده و سند مصداق زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر، خروجی این زبان گزارشگری می‌باشد که امکان انتقال اطلاعات کسب‌وکار را فراهم می‌کند (عبداللهی و یعقوبی رفیع، ۱۳۹۳).

این زبان، ترکیبی از دو ویژگی گزارشگری تجاری و توسعه‌پذیری است (Van der Heiden, 2006). زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر، امکان استاندارد کردن مفاهیم گزارشگری تجاری متداول را هم‌زمان با انعطاف‌پذیر و توسعه‌پذیر کردن دانشنامه، به‌منظور مواجهه با شرایط خاص، ایجاد می‌کند. شرکتها می‌توانند از آن به‌عنوان قالب جهانی مبادله اطلاعات برای افزایش در کارایی و بهبود گزارشگری داخل شرکت و ارتباط با استفاده‌کنندگان بیرونی، استفاده کنند و در صورت وجود نیاز به استفاده از یک برچسب منحصر به فرد برای واحد تجاری، می‌توانند در قالب چارچوب مفهومی این زبان، برچسبهای لازم را ایجاد کنند. این انعطاف‌پذیری، امکان به‌کارگیری استانداردهای متفاوت حسابداری برای گزارشگری مالی را فراهم آورده و می‌تواند پاسخگوی نیازهای متنوع استفاده‌کنندگان مختلف باشد (Boritz & No, 2003).

مزایای به‌کارگیری

زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر، زبانی برای برقراری ارتباط الکترونیکی اطلاعات مالی است که به‌عنوان انقلابی در گزارشگری مالی در سراسر جهان مطرح شده است. این زبان دارای مزایای بسیاری در آماده‌سازی، تجزیه و تحلیل و ارتباط اطلاعات است. این زبان به صرفه‌جویی در هزینه منجر می‌شود و بازدهی بیشتر و بهبود کیفیت اطلاعات و

نتایج مالی و تجاری از طریق شبکه گسترده جهانی^۴ توسعه یافته است (Strader, 2007). زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر به تهیه‌کنندگان اطلاعات اجازه می‌دهد که از طریق عنوان‌بندی، به نحوه ارائه اطلاعات ساختار دهند. برخی نیز معتقدند که استفاده از زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر موجب یکنواخت شدن محتوای گزارشهای تجاری نیز خواهد شد (Wagenhofer, 2003).

انجمن حسابداران رسمی امریکا^۴ برای سالهای متوالی به‌دلیل انعطاف‌پذیری، راحتی استفاده و به‌موقع بودن گزارشگری مالی در قالب زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر، آن را در فهرست ۱۰ فناوری برتر خود قرار داده است. این درحالی است که با توجه به رسواییهای مالی سالهای اخیر و در پی آن تصویب قوانین و مقررات سخت‌گیرانه‌تر از سوی مقامهای ذیصلاح، محیطی ایجاد شده است که در آن می‌توان کیفیت اطلاعات را از طریق به‌کارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر، بهبود بخشید (Baldwin & Brand, 2011).

برای مثال، اگر **انرون** (Enron) صورتهای مالی خود را با استفاده از این زبان منتشر می‌کرد، تشخیص اینکه ارقام گزارش شده مربوط به درآمدها، جریانهای نقدی عملیاتی، سود و نرخهای رشد شرکت با میانگینهای صنعت مربوط تناسبی نداشتند، برای مقامهای ذیصلاح راحت‌تر می‌شد و **کمیسیون بورس و اوراق بهادار** (SEC) می‌توانست با دادن هشدارهای لازم به ذینفعان، روند بازرسی انحرافهای مشاهده‌شده را سرعت بخشد (McNamar, 2003).

هدف اولیه این زبان گزارشگری تسهیل تهیه، انتشار، تبادل و تحلیل اطلاعات تجاری است. زبان گزارشگری می‌تواند انواع گوناگون گزارشگری مالی (از جمله گزارشگری مالیاتی) را براساس طیف وسیعی از استانداردها و معیارها (از جمله قوانین و مقررات مالیاتی) تهیه و در یک قالب یکسان، ارائه کند (Hamscher, 2002)؛ از اینرو تهیه کردن، خواندن، فهمیدن، تحلیل و مقایسه کردن اطلاعات فراهم‌شده را تسریع و تسهیل می‌کند (Roohani et al., 2010).

زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر از دو مؤلفه اصلی **دانشنامه**^۵ و **سند مصداق**^۶ تشکیل شده است (Ramin et al., 2006). دانشنامه‌های

توسعه‌پذیر که مورد توجه سرمایه‌گذاران، شرکتها و قانونگذاران است، به چهار طبقه کلی مطابق جدول ۲ تقسیم می‌گردد (Baldwin et al., 2011).

همچنین تهیه‌کنندگان اطلاعات مالی بر این باور هستند که زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر، مزایای بسیاری برای سازمانهای متبوع به‌منظور تصمیم‌گیری‌های تجاری خواهد داشت. مزایای مورد انتظار به‌کارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر به‌شرح ذیل است (Ghani & Muhammad, 2014):

- حسابرسی مستمر را تسهیل می‌کند،
- بهای حسابرسی صورتهای مالی را کاهش می‌دهد،
- موجب بهبود کنترل‌های داخلی می‌شود،
- تبدیل داده‌های مالی در قالب اشکال مختلف استانداردهای گزارشگری مالی را ساده‌تر می‌کند،
- یکنواختی اطلاعات مالی میان شرکتها را افزایش می‌دهد،
- مقایسه‌پذیری اطلاعات مالی میان شرکتها را افزایش می‌دهد،

قابلیت اطمینان اطلاعات را برای استفاده‌کنندگان دربر دارد (Pathak, 2010).

در دهه‌های اخیر، زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر به‌صورت گسترده از جانب نهادهای گوناگون پیاده‌سازی شده است. این ابزار نوین گزارشگری، قابلیت فراهم کردن زمینه گزارشگری مالی مستمر را دارد که باعث افزایش دقت در گزارشگری برخط گزارشهای مالی شود. این زبان گزارشگری، اقدامهای مربوط به تهیه، انتقال، تحویل و تحلیل اطلاعات حسابداری و تجاری را آسان‌تر کرده است. افزون‌بر این، زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر، دارای قابلیت ارائه اطلاعات مورد نیاز برای ارزیابی به‌هنگام از سوی حسابرسان مستقل نیز می‌باشد (Rechtman, 2004).

به‌طور کلی، زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر آثار مثبت نهفته متعدد و متنوعی دارد. در یک تقسیم‌بندی، آثار و مزایای به‌کارگیری آن را می‌توان به‌صورت جدول ۱ خلاصه کرد (Müller-Wickop et al., 2012). در مطالعه‌ای دیگر، آثار نهفته زبان گزارشگری تجاری

جدول ۱- مزایای به‌کارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر

جدول ۱- مزایای به‌کارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر			
افزایش مقایسه‌پذیری	با استانداردسازی و رعایت یکنواختی	کیفیت	آثار و مزایای به‌کارگیری ایکس‌بی‌آرال
افزایش شفافیت	باتسهیل ردیابی اطلاعات		
افزایش صحت و درستی	با کاهش اشتباه‌های ناشی از تهیه و انتقال اطلاعات و بهبود کیفیت حسابرسی		
بهبود تحلیلهای	با دسترسی به اطلاعات مربوط		
انعطاف‌پذیری سامانه‌ای	نرم‌افزاری و سامانه‌ای	انعطاف‌پذیری	
انعطاف‌پذیری مفهومی	ماهیت اطلاعاتی		
کاهش تلاش و هزینه	ورود یک‌باره اطلاعات	کارایی	
صرفه‌جویی در زمان و تصمیم‌گیری به‌موقع	با تسهیل ایجاد، تهیه و انتقال اطلاعات		
بهبود ارتباطات	با افزایش قابلیت فهم اطلاعات		
بهبود کارایی بازار	با افزایش کیفیت و شفافیت اطلاعات مالی و در نتیجه کاهش نبود تقارن اطلاعاتی	توسعه	
استانداردگذاری پیشرفته	با یکسان‌سازی و اجرای شفافیت، افشا و پاسخگویی		

- هزینه سرمایه سازمان را کاهش می‌دهد،
- کسب سرمایه جدید برای سازمان را آسان‌تر می‌کند،
- هزینه تولید گزارش‌های مالی را کاهش می‌دهد،
- تصمیم‌گیری را بهبود می‌بخشد،
- کارایی فرایند گزارش‌گری مالی را بهبود می‌بخشد،
- گزارش‌گری مستمر را تسهیل می‌کند،
- این امکان را فراهم می‌کند که داده‌ها از سامانه‌های اطلاعاتی
- حسابداری متفاوت، به‌گونه‌ای کارا تر یکپارچه شوند،
- قابلیت اتکای اطلاعات مالی را افزایش می‌دهد،
- دقت و صحت اطلاعات مالی را بهبود می‌بخشد،
- به سرمایه‌گذاران بالقوه نشان می‌دهد که سازمان در
- گزارش‌گری مالی مبتکر و خلاق است،
- تجزیه و تحلیل اطلاعات مالی را آسان‌تر می‌کند،
- اطلاعات مالی را شفاف‌تر می‌کند،
- امکان پیروی آسان‌تر از مقررات را فراهم می‌کند، و
- انتشار صورتهای مالی گمراه‌کننده را دشوارتر می‌سازد.
- مزایای مورد انتظار ذکر شده، مطابق با یافته‌های
- پژوهش‌های پیشین است؛ مبنی بر اینکه زبان گزارش‌گری
- تجاری توسعه‌پذیر، کارایی فرایند گزارش‌گری مالی را بهبود
- می‌بخشد (Debrecey & Gray, 2001).
- ادبیات معاصر در خصوص زبان گزارش‌گری تجاری
- توسعه‌پذیر، به بررسی مزایای به‌کارگیری این زبان گزارش‌گری

جدول ۲- آثار نهفته زبان گزارش‌گری تجاری توسعه‌پذیر

<p>شرکت و پذیرش</p> <ul style="list-style-type: none"> • کارایی تصمیم‌گیری تجاری را افزایش می‌دهد، • اثربخشی تصمیم‌گیری مدیریت را افزایش می‌دهد، • پیروی آسان‌تر از مقررات را امکان‌پذیر می‌کند، و • انتشار صورتهای مالی گمراه‌کننده از سوی مدیریت را دشوارتر می‌سازد.
<p>گزارش‌گری مالی</p> <ul style="list-style-type: none"> • کارایی فرایند گزارش‌گری مالی را افزایش می‌دهد، • وقوع اشتباه در گزارش‌های مالی را کم می‌کند، • بهای تولید گزارش‌های مالی را کاهش می‌دهد، • گزارش‌گری مستمر را تسهیل می‌کند، • قابلیت دسترسی به گزارش‌های مالی را افزایش می‌دهد، و • نیاز به همگرایی اصول حسابداری پذیرفته‌شده عمومی را حذف می‌کند.
<p>استفاده‌کنندگان از گزارش‌های مالی</p> <ul style="list-style-type: none"> • گزارش‌های مالی در دسترس‌تری را برای استفاده‌کنندگان فراهم می‌کند، • گزارش‌های مالی قابل فهم‌تری را برای استفاده‌کنندگان فراهم می‌کند، • به دلیل دسترسی به داده‌های مالی دقیق‌تر، انجام تحقیق‌های کامل‌تر به وسیله تحلیل‌گران را فراهم می‌سازد، • استفاده از اطلاعات حسابرسی نشده از سوی سرمایه‌گذاران را افزایش می‌دهد، • اتکای استفاده‌کنندگان از گزارش‌های مالی به اشخاص ثالث تهیه‌کننده اطلاعات را کاهش می‌دهد، • توانایی تحلیل‌گران مالی در انجام تجزیه و تحلیل مقطعی بین صنایع را کاهش می‌دهد، • توانایی تحلیل‌گران مالی در انجام تجزیه و تحلیل مقطعی در صنایع را افزایش می‌دهد، • بهای تجزیه و تحلیل مالی انجام‌شده به وسیله استفاده‌کنندگان از گزارش‌های مالی را کاهش می‌دهد، و • اخذ تصمیم‌های سرمایه‌گذاری کارا تر به وسیله استفاده‌کنندگان از گزارش‌های مالی را امکان‌پذیر می‌سازد.
<p>حسابرسی</p> <ul style="list-style-type: none"> • حسابرسی مستمر را تسهیل می‌کند، • بهای حسابرسی صورتهای مالی را کاهش می‌دهد، و • موجب بهبود کنترل‌های داخلی می‌شود.

پرداختند. زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر به شرکتها کمک می‌کند که از طریق حذف شکل‌بندی‌ها و ساختارهای گزارشگری ناسازگار، زمان و هزینه لازم برای گزارشگری اطلاعات را کاهش دهند. (Weber, 2003; Hao et al., 2014). **مارکلوویچ و ریلی** (Markelevich & Riley, 2013) ادعا می‌کنند که زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر می‌تواند کیفیت و جریان اطلاعات را بهبود بخشد. **آساتیانی** (Asatiani, 2012)، مهم‌ترین ویژگی‌های کلی مرتبط با پذیرش و به‌کارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر را در **جدول ۳** جمع‌آوری و خلاصه کرده است (Asatiani, 2012). زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر، یک زبان انتقال

مشترک است که امکان به اشتراک‌گذاری داده‌ها و برنامه‌های کاربردی در مقیاس بزرگ را فراهم می‌کند. مقاله‌های پژوهشی بسیاری وجود دارند که مزایای عمده پذیرش زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر در گزارشگری مالی را طرح می‌کنند. مزایای زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر را می‌توان در چارچوب سه ویژگی مهم دسترسی، مقایسه‌پذیری و قابلیت استفاده خلاصه کرد. خلاصه‌ای از مزایا، همراه با توضیحات و منابع مرتبط، در **جدول ۴** آمده است (Taylor & Dzurinin, 2010).

جدول ۴ نشان می‌دهد که چگونه زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر به تسریع تصمیم‌گیری‌های مالی از

جدول ۳- مهم‌ترین ویژگی‌های مرتبط با پذیرش و به‌کارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر

منابع	شرح	ویژگی
(Baldwin et al., 2006; Farewell & Pinsker, 2005)	ایکس‌بی‌آرال، استاندارد بازی است که می‌تواند به راحتی از طریق اینترنت توزیع شود. اسناد ایجاد شده در ایکس‌بی‌آرال با گروه گسترده‌ای از نرم‌افزارهای کمک‌کننده به منظور دسترسی بیشتر به اطلاعات، سازگار هستند.	دسترسی
(Baldwin et al., 2006; Vasarhelyi et al., 2010)	کاهش دخالت انسان در فرایند گزارشگری و توانایی برای دسترسی و بررسی اطلاعات در هر زمان، افزایش دقت گزارش‌های منتشر شده با استفاده از ایکس‌بی‌آرال.	دقت و صحت
(Baldwin et al., 2006; Farewell & Prinsker, 2005; Vasarhelyi et al., 2010)	مقایسه‌پذیری حاصل از واژه‌نامه‌های استاندارد شده که تضمین می‌کنند بخش‌های برچسب‌زده شده در گزارش‌های مختلف به موضوع مشابهی اشاره دارند، در نتیجه آنها به راحتی مقایسه‌پذیر هستند.	مقایسه‌پذیری
(Farewell & Pinsker, 2005)	ایکس‌بی‌آرال به طور کامل سازگار و قابل ویرایش با انواع نرم افزارهاست، برخلاف برای نمونه فایل‌های پی‌دی‌اف (PDF) یا اچ‌تی‌ام‌ال (HTML) است و نیازی به انتقال دستی داده‌ها به قالب قابل استفاده وجود ندارد و اطلاعات، آماده خواندن است.	قابلیت استفاده
(Baldwin et al., 2006, Vasarhelyi et al., 2010)	قابلیت خودکارسازی، ارائه به موقع اطلاعات و گزینه‌های مورد نیاز از طریق سامانه را پشتیبانی می‌کند.	مربوط بودن
(Baldwin et al., 2006; Pinsker & Li, 2008; Vasarhelyi et al., 2010; Hao et al., 2014)	شفافیت در ایکس‌بی‌آرال به معنای تعریف روشن هر یک از اجزای گزارش، توانایی تجزیه و تحلیل ساده و سریع گزارش‌های مالی است.	شفافیت
(Vasarhelyi et al., 2010)	ایکس‌بی‌آرال دارای قابلیت برای تبدیل گزارش‌های مالی به اطلاعات برای همه و نه فقط حسابداران است.	فهم‌پذیری

مالی، افزایش یکسانی و کاهش زمان صرف شده برای طبقه‌بندی مجدد اطلاعات است. به محض اینکه یکی از اقلام مالی در قالب برچسبی مناسب تعریف می‌شود، این اطلاعات به صورت خودکار برای دیگر کاربردها و تحلیلها مورد استفاده قرار می‌گیرند و نیازی به تجدید طبقه‌بندی آنها برای مصارف بعدی نیست. این فرایند، اشتباه‌های ممکن و زمان تجزیه و تحلیل داده‌ها را کاهش می‌دهد. همچنین، تولید گزارشهای داخلی راحت تر می‌شود، مقایسه با متوسط صنعت به صورت خودکار صورت می‌گیرد و اطلاعات برای حسابداران و حسابرسان به روشهایی مانند بررسی تحلیلی، ذخیره و تولید می‌شود و تجزیه و تحلیلها با سرعت بیشتری انجام می‌گردد.

کمیسیون بورس و اوراق بهادار پیش‌بینی کرده که هزینه‌های ارائه الکترونیکی اطلاعات برای تهیه‌کنندگان با گذشت زمان به شدت کاهش می‌یابد و از این فرایند شرکتهای کوچک بیشتر منتفع می‌شوند؛ زیرا به دلیل سهولت دسترسی و استفاده، اطلاعات آنان بیشتر مورد توجه تحلیلگران قرار می‌گیرد (Miller, 2008).

شرکتها، در حال رقابت شدید برای افزایش یکنواختی در برنامه‌های حسابداری خود هستند و زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر برای ادغام واحدها در طول نظامهای حسابداری،

سوی استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی اعم از درون‌سازمانی و برون‌سازمانی، کمک می‌کند. طبق نظر **تیلور و دی‌زورانی** (Taylor & Dzurarin, 2010)، برخی دیگر از مزایای به‌کارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر عبارتند از:

- **کاهش هزینه‌ها:** به‌کارگیری این زبان، زمان تهیه صورتهای مالی را کاهش داده و در هزینه‌های حسابرسی صورتهای مالی از طریق تسهیل فرایند حسابرسی، صرفه‌جویی می‌شود؛
- **مربوط بودن:** با به‌کارگیری این زبان، استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی می‌توانند اطلاعات مربوط را به راحتی جستجو و جمع‌آوری کنند؛
- **قابلیت اتکا:** با به‌کارگیری این زبان، خطاهای انسانی کاهش و قابلیت اطمینان اطلاعات افزایش می‌یابد؛
- **به‌موقع بودن:** به‌کارگیری این زبان موجب تسهیل جمع‌آوری، بازیابی، مقایسه و تجزیه و تحلیل داده‌ها می‌شود. این امر موجب بهبود فرایند تهیه گزارشهای مالی و تسریع انتشار آنها در رسانه‌های گوناگون می‌شود؛ و
- **شفافیت:** به‌کارگیری این زبان موجب افزایش شفافیت در گزارشگری مالی می‌شود.

مزیت زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر برای تحلیلگران مالی و حسابداران نیازمند تجزیه و تحلیل اطلاعات صورتهای

جدول ۴- خلاصه‌ای از مزایای زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر

منابع	شرح	مزایای اصلی
(Farewell & Pinsker, 2005; Taylor & Dzurarin, 2010)	ایکس‌بی‌آرال یک استاندارد باز است و می‌تواند آزادانه به گروه وسیعی از نرم‌افزارهای حسابداری یا صفحات گسترده برای انجام کار بیشتر، وارد شود. یک سند مصداق ایکس‌بی‌آرال را می‌توان به صورت برخط ارسال کرد؛ این امر موجب می‌شود که این سند به آسانی در دسترس بوده و به وسیله همه استفاده‌کنندگان بازیابی شود.	دسترسی
(Southwell, 2005)	واژه‌نامه‌های ایکس‌بی‌آرال، کارایی جمع‌آوری داده‌ها در زبانها و استانداردهای حسابداری مختلف را به منظور هماهنگ کردن گزارشگری مالی افزایش می‌دهد. بنابراین، ایکس‌بی‌آرال به انقلابی جهانی در مقایسه گزارشگری مالی کمک خواهد کرد.	مقایسه‌پذیری
(Chan et al., 2008)	داده‌های ایکس‌بی‌آرال در قالبی هستند که می‌توانند به آسانی دیده شده، پیاده‌سازی گردد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد؛ بدون نیاز به انتقال دستی داده‌ها که به بهبود قابلیت استفاده از اطلاعات مالی کمک می‌کند.	قابلیت استفاده

پذیرش زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر به‌طور کلی می‌تواند به تسهیل مقایسه ارتباط و تحلیل گزارشهای مالی افزایش شفافیت و کیفیت و کاهش هزینه‌های تهیه و تولید گزارشهای مالی اعتبار و شهرت فناوری شرکت حمایت از پژوهش و مشاوره سازگاری با دیگر برنامه‌های کاربردی حسابداری ارتباط با مقامهای قانونی و نظارتی و در نهایت ارتقای ارزش اطلاعات کمک کند

تجاری صاحب‌کار نظارت کند؛ امری که در حسابرسی سنتی به‌دلیل زمان‌بر بودن و هزینه زیاد، مقدور نیست (Du & Roohani, 2007). استفاده از رویه‌های حسابرسی خودکار (سیستمی) در حسابرسی مستمر، افزایش دقت و صرفه‌جویی در زمان انجام رسیدگیها را به‌دنبال خواهد داشت. با وجود این، طراحی و به‌کارگیری چنین رویه‌هایی زمان‌بر است. افزون‌بر این، لزوم استفاده از قضاوت و تردید حرفه‌ای حسابرسی در به‌کارگیری رویه‌های حسابرسی، امری است که باید به آن در حسابرسی مستمر توجه شود (Alles et al., 2008).

از آنجا که زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر برای تبادل اطلاعات مالی برخط به‌صورت راحت‌تر، سریع‌تر و قابل‌اتکاتر به‌وجود آمده است، برای استفاده‌کنندگان از اطلاعات حسابداری و تدوین‌کنندگان مقررات بازارهای سرمایه، اطلاعات به‌موقع و همچنین اطلاعات شفاف فراهم می‌کند (Roohani et al., 2010). وانگ و گائو (Wang & Gao, 2012) با استفاده از یک سامانه امتیازدهی، کیفیت داده‌های مالی مبتنی‌بر زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر و دیگر گزارشهای مالی را که بر مبنای زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر تهیه نشده بودند، مقایسه کرده و به این نتیجه رسیدند که کیفیت داده‌های مالی مبتنی‌بر زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر نیز از برتری بسیار نسبت به دیگر داده‌ها، برخوردار است. این برتری شامل دسترسی بیشتر، دقت بیشتر و به‌موقع بودن می‌شود. این زبان افزون‌بر انتقال سریع‌تر و آسان‌تر اطلاعات، در نهایت اطلاعاتی به‌موقع، اتکاپذیر، مقایسه‌پذیر و شفاف برای استفاده‌کنندگان فراهم می‌کند (Roohani et al., 2010). همچون استانداردهای حسابداری که مدیران مالی را هدایت می‌کند تا معامله‌های کسب‌وکار را بررسی و اطلاعات مالی را گزارش کنند، زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر نیز مدیران را هدایت می‌نماید که چگونه اطلاعات مالی را به‌صورت استاندارد و الکترونیکی گزارش کنند. درواقع، این زبان گزارشگری ایجاد شد تا به‌عنوان ابزار استاندارد گزارشگری شرکتها عمل کند (Bergeron, 2004; Boritz et al., 2004).

بسیار مناسب است. داده‌های تفصیلی زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر می‌توانند به‌صورت حسابهای چندوجهی و مطابق با حسابهای واحدهای مشمول تلفیق تهیه گردند. به‌کارگیری زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر نه تنها تهیه صورتهای مالی تلفیقی را تسهیل می‌کند، بلکه امکان حسابرسی صورتهای مالی تلفیقی را از طریق ردیابی به حسابهای اولیه (قبل از تلفیق)، فراهم می‌آورد (Mc Guire et al., 2006).

درواقع، استفاده از زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر می‌تواند زمینه پیاده‌سازی حسابرسی مستمر را فراهم آورد. در حسابرسی مستمر، حسابرس به‌صورت مستمر و از طریق دسترسی برخط به سامانه‌های حسابداری صاحب‌کار، می‌تواند بر جریان پردازش رویدادهای

پانوشتها:

- 1- eXtensible Business Reporting Language (XBRL)
- 2- eXtensible Markup Language (XML)
- 3- World Wide Web
- 4- American Institute of Certified Public Accountants (AICPA)
- 5- Taxonomy
- 6- Instance Document

منابع:

- عبداللهی علی و کمال الدین یعقوبی رفیع، نگاهی جامع به زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر، انتشارات بورس، ۱۳۹۳
- Asatiani A., **Business Value of XBRL to the Financial Report Receivers in Finland**, 2012
- Alles M.G., A. Kogan, and M.A. Vasarhelyi, **Putting Continuous Auditing Theory into Practice: Lessons from Two Pilot Implementations**, Journal of Information Systems, 22(2), 2008, 195-214
- Bergeron B., **Essentials of XBRL: Financial Reporting in the 21st Century**, Vol. 30, John Wiley & Sons, 2004
- Baldwin A.A., and T. Brand, **The Impact of XBRL: A Delphi Investigation**, The International Journal of Digital Accounting Research 11: 1-24, 2011
- Boritz J.E., and W.G. No, **Assurance Reporting for XBRL: XARL (eXtensible Assurance Reporting Language), Trust and Data Assurances in Capital Markets: The Role of Technology Solutions**, 2003, 17-31
- Baldwin A.A., C.E. Brown, and B.S. Trinkle, **The Impact of XBRL: A Delphi Investigation**, The International Journal of Digital Accounting Research, Vol. 11, 2006, pp. 1-24, ISSN: 1577-8517
- Boritz J.E., W.G. No, and X. Schema, **Business Reporting with XML: XBRL (eXtensible Business Reporting Language)**, The Internet Encyclopedia, 2004, pp. 863-885
- Chan H.C.L., A.J. Francia, and M.C. Porter, **Into the Future: XBRL and Financial Reporting**, Journal of Business and Behavioral Sciences, 19(2), 2008, pp. 124-132
- Debreceeny R., and G.L. Gray, **The Production and Use of Semantically Rich Accounting Re-**

یاسین و همکاران (Yassin et al., 2012) به این نتیجه رسیدند که مزایای به کارگیری این زبان که در ادبیات دانشگاهی و حرفه‌ای ذکر شده، تا حد زیادی مورد تأیید پاسخ‌دهندگان آگاه و مطلع نیز بوده است. این مزایا را می‌توان به شرح زیر خلاصه کرد:

- تسهیل مقایسه، ارتباط و تجزیه و تحلیل گزارشهای مالی،
- افزایش شفافیت و کیفیت و کاهش هزینه‌های تهیه و تولید گزارشهای مالی،
- شهرت و اعتبار فناوری شرکت،
- حمایت از تحقیق و مشاوره،
- سازگاری با دیگر برنامه‌های کاربردی حسابداری،
- ارتباط با مقامهای قانونی و نظارتی، و
- ارتقای ارزش اطلاعات.

جمع بندی

همه چیز در جهان و به طور خاص به اشتراک گذاشتن داده‌ها، به گونه‌ای فزاینده و روزافزون به صورت دیجیتالی و الکترونیکی انجام می‌شود. همچنین، با توجه به افزایش تعداد افرادی که در تصمیم‌گیری‌های خود از داده‌های موجود و مربوط استفاده می‌کنند، نیاز به اطلاعات نیز افزایش چشم‌گیری یافته است. این تحولات، نیاز به یک سازوکار باز، شفاف و ساده دارد تا اطمینان حاصل شود که همه به یک زبان واحد صحبت می‌کنند. از نظر افراد حرفه‌ای در حسابداری، زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر این سازوکار را فراهم می‌کند. همچنین، نتایج حاصل از پژوهشهای پیشین نشان می‌دهد که از نظر افراد دانشگاهی نیز پذیرش این زبان گزارشگری، مزایا و منافع بسیاری دارد. همان طور که اشاره شد، پذیرش زبان گزارشگری تجاری توسعه پذیر به طور کلی می‌تواند به تسهیل مقایسه، ارتباط و تحلیل گزارشهای مالی، افزایش شفافیت، کیفیت و کاهش هزینه‌های تهیه و تولید گزارشهای مالی، اعتبار و شهرت فناوری شرکت، حمایت از پژوهش و مشاوره، سازگاری با دیگر برنامه‌های کاربردی حسابداری، ارتباط با مقامهای قانونی و نظارتی و در نهایت ارتقای ارزش اطلاعات، کمک کند.

as a Social Artifact, 2010

- Ramin K.P., B. Kesselmeyer, and S. Ott, **XBRL in Internal Financial Reporting**, von Unternehmensgruppen, Zeitschrift für Internationale und Kapitalmarktorientierte Rechnungslegung, 6, 2006, 179-191
- Rechtman Y., **Continuous Auditing and XBRL**, The Trusted Professional, NYSSCPA 7 (8), 2004
- Roohani S., Z. Xianming, E.A. Capozzoli, and B. Lamberton, **Analysis of XBRL Literature: A Decade of Progress and Puzzle**, 2010
- Strader T.J., **XBRL Capabilities and Limitations**, The CPA Journal, 77(12), 68, 2007
- Southwell G.J., **Global Alliances and Changes in Financial Reporting: How can XBRL Help?** Paper Presented at the Fifth Annual XBRL International Academic Competition 2004-2005, Bryant University, United States, 2005
- Taylor E.Z., and A.C. Dzurainin, **Interactive Financial Reporting: An Introduction to eXtensible Business Reporting Language (XBRL)**, Issues in Accounting Education, 25(1), 2010, pp. 71-83
- Vasarhelyi M., D. Chan, and J. Krahel, **XBRL Consequences to Financial Reporting, Data Analysis, Decision Support and Others**, Rutgers University, 2010
- Van der Heiden J., **XBRL in Plain English**, Available online on URL: <http://www.bataviaxbrl.com/downloads/XBRLinPlainEnglishv1>, 2006, 1
- Wagenhofer A., **Economic Consequences of Internet Financial Reporting**, Schmalenbach Business Review, Vol. 55, 2003, pp. 262-279
- Weber R.A., **XML, XBRL, and the Future of Business and Business Reporting**, Trust and Data Assurances in Capital Markets: The Role of Technology Solutions, 2003, p. 4
- Wang Z., and S.S. Gao, **Are XBRL-based Financial Reports Better than non-XBRL Reports?** A Quality Assessment, International Journal of Economics and Management Sciences, 6, 2012, pp. 513-518
- Yassin M., S. El-Barghouthi, and I. Al-Khatib, **XBRL: The Future of Financial Reporting in Jordan**, International Conference on Business Intelligence and Knowledge Economy, 2012

ports on the Internet: XML and XBRL, International Journal of Accounting Information Systems, 2(1), 2001, 47-74

- Du H., and S. Roohani, **Meeting Challenges and Expectations of Continuous Auditing in the Context of Independent Audits of Financial Statements**, International Journal of Auditing, 11(2), 2007, pp. 133-146
- Farewell S., and R. Pinsker, **XBRL and Financial Information Assurance Services**, The CPA Journal, 75(5), 2005, pp. 68-69
- Ghani E.K., and K. Muhammad, **Financial Reporting Preparers' Perception on Usage Expectation of Extensible of Business Reporting Language in Malaysia**, British Journal of Economic, Finance and Management Sciences, 9(1), 2014
- Hao L.H., J. Zhang, and J. Fang, **Does Voluntary Adoption of XBRL Reduce Cost of Equity Capital?** International Journal of Accounting and Information Management, 22(2), 2014, pp. 86-102
- Hamscher W., **XBRL in Taxation: The Business Case**, XBRL International, 2002, 1-6
- Hoffman C., **Financial Reporting Using XBRL, IFRS and US GAAP Edition**, UBMMatrix, 2006
- McGuire B.L., S.J. Okesson, and L.A. Watson, **Second-wave Benefits of XBRL**, Strategic Finance, 88(6), 2006, p. 43
- Miller R., **XBRL—The Benefits are Clear, but Challenges Remain**, Accounting Today, 2008, 22(5.10)
- McNamar R.T., **New Technology Can Help Avoid a Second Enron**, Regulation, 26, 2003, 62
- Müller-Wickop N., M. Schultz, and M. Nüttgens, **XBRL: Impacts, Issues and Future Research Directions**, In International Workshop on Enterprise Applications and Services in the Finance Industry, Springer Berlin Heidelberg, 2012, pp. 112-130
- Markelevich A., and T.J. Riley, **Embracing and Integrating XBRL**, The CPA Journal, 83(6), 2013, p. 70
- Pinsker R., and S. Li, **Costs and Benefits of XBRL Adoption: Early evidence**, Communications of the ACM, 51(3), 2008, pp. 47-50
- Pathak J., **Extensible Business Reporting Language (XBRL): A Note on Need to Study XBRL**